

„Soča“ ishaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.  
Pol leta . . . . . „ 2.  
Četrt leta . . . . . „ 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „Povčnicah“ se plačuje za navadno trispodno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat  
7 „ „ „ 2 „  
6 „ „ „ 3 „

Za večerke po prostoru.

# SOČA

Posamezne številke se dobivajo 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vredničtva naročnina pa upravništvu „Soča“: Hilarijanski tiskarji v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Dostavcem in drugim nepremičnim se naročnina sniža, ako se oglase pri upravljalstvu.

## Naši gojzdi.

Iz nadpisa tega članka naj nikdo ne misli, da hočemo z veseljem slikati sedajni stan naših gojzdov. Časi so daleč za nami, kjer so se naši hribi mogli ponašati, da še ni izginila krasota, katero jim je Bog podelil s tem, da jih je okinčal s temno zeleneno odejo, katero so napravljali naši gojzdi. A zdaj se pa človek žalostno ozira na našo deželo, ker naši nekdanji gojzdi so izginili, in tam, kjer je nekdanji jelen gospodaril, se v naših časih skriva po grmovji le plahi zajec.

Nočemo preiskavati, zakaj so se naši gojzdi pokončali in nočemo iskati vzrokov, iz katerih se je po naših hribih z gojzdi vandalično gospodarilo; nočemo tukaj bičati s e b i č n o s t i raznih krogov, ki je pokončala naše gojzde, in omenjamo le, da bi bila previdnost posestnikov onih zemljišč, katere so nekdanj pokrivali gojzdi, lahko zaprečila nesreče, katere zdaj naša dežela trpi toliko po p o v o d n j i h, kolikor po s u š a h, in ker je bila ona previdnost zaradi nizke odgoje posestnikov prav majhna, nočemo konečno kazati s prstom na one naprave, katerih dolžnost je bila varovati blaginjo naše dežele, in bi jo bile lahko tudi varovale, ker na njih strani je bilo znanje in je bila moč.

Molčati hočemo torej o tej zadevi, kajti preteklosti ne moremo več popraviti. Naš namen je govoriti za s e d a j n o s t, da bi z našimi besedami pripomogli k temu, da bi se naši

gojzdi v prihodnje tako nevmisljeno, kakor nekdanj, več ne pokončavali. In pri tem imamo v mislih velik pomen, ki ga v vsaki deželi imajo gojzdi toliko na poljedelsko-gospodarsko stran, kolikor na narodno-gospodarsko stran in kolikor slednjič na o b č n o l i c e kake dežele, ki z gojzdi še le pridobiva svojo krasoto.

Vsak poljedelski gospodar bi lahko previdel kako važnost imajo gojzdi glede vlažnosti na njegovih zemljiščih, ker razumljivo je, da voda, ki z dežjem pada na zemljo, obvisi najprvo na listiji in na vejah raznih dreves; potem gojzd brani, da se voda ne zgublja, ker gojzdove korenine zadržujejo vodo, ki se tako ne more naglo zbirati v podzemeljskih votlinah, da bi pridrla z veliko močjo kot hudournik na površje zemlje, in da bi tako trgala rušo za rušo in jo odnašala kot motno vodo v doline, kjer bi napravljala ob izlivu dotične reke nezdravo močvirje, potem ko je na svojem potu trgala njive, podirala hiše, vzela seboj mostove in ljudi. Na drugi strani pa gojzdi branijo, da bi v deželi suša pokončevala vse polja in nasade, in da bi se godile v ozračju tako nagle premembe, kakoršne povzročujejo točo, viharje in po zimi ne zabranjuje hude burje. Jasno je dalje, da v gojzdatih krajih mráz in toplota ne napravljata tako naglih in hudih prememb, kakoršne se občutijo po krajih, ki so goli, in kjer ne branijo gojzdi, da bi se naenkrat napravil hud mráz in nagloma huda vročina.

Mokroto pa, ki je potrebna vsaki rast-

lini, vlečejo ravno gojzdi iz zraka nase, in tako se v gojzdatih krajih ni bati suše že iz tega vzroka ne.

Razvidno je, da so po naših hribih gojzdi jako potrebni, ker najbolj branijo, da bi se rodovitnost tamošnje zemlje ne zmanjšala, in delajo, da je tam podnebje enakomerno in da tako ne sledi nagloma za velikim mrázom velika vročina in da vode, ki padajo iz oblakov na zemljo, polagoma odteka v nižje kraje, potem ko so na gojzdatih zemljiščih namakale rodovitno zemljo. Tudi po nižinah so gojzdi jako potrebni, ker tam, kjer so se, kakor smo prej rekli, napravili iz zemlje prinešene po tekočih vodah iz hribov, nezdravi močvirji, bo enkrat primeren prostor za nasad novih gojzdov, ker ti bi potem mokroto nase vlekli in bi zabranjevali, da bi se po nižinah ne širile navadne bolezni, ki nastajajo iz trohedečnih delov priplavljenih rastlin in ki največkrat kot mrzlica prebivalce nižin nadlegujejo. Tako bi gojzdi v nižinah nadomestovali vsaj deloma to, kar je izgubljeno vsled pokončevanja gojzdov po hribih in v naših nižinah bi suša tako hudo ne stiskala, kakor se skorej vsako leto pripeti.

Ali ne samo poljedelsko-gospodarski pomen gojzdov je potreba v poštev jemati, ampak tudi n a r o d n o - g o s p o d a r s k e g a p o m e n a naših gojzdov je treba omenjati, ker s pokončevanjem gojzdov se je revščina po naši deželi razširila in tukaj omenjamo le, da gojzdi, kakor njive, polja in travniki potrebujejo prav pazljivo obdelovanja, če tudi se to ne vrši, kakor

## LISTEK.

### Črtice o popotovanji v sv. deželo.

(Dalje.)

Njivo Jož-fov grob in vodnjak smo peš obiskali, vedni spomin in prelep izgled starišem, otrokom družinam narodom in deželam, katerih neomahljive postave Najvišjega morajo biti na vsih potih vodila za življenje.

Iz Jakopovega vodnjaka ljudje vodo zajemajo da bi se precej obširobe obzidje spričuje po kosih debelih stebrov, da nekdanj je moralo biti tu vse drugače.

Še vedno si gerški popi prostih Rusnjakov pri zadevajo ljudstvo zagotavljati, da tista voda od ktere sta Jakop in Jožef pila, ima moč vse blagre deliti. Zato vidiš na robu vodnjaka nekega arhimandrita v silno pozlačenem plajšču (pluvijal), s silno pozlačenim ritualom, naštevati dobrote, ki iz one vode dohajajo. Z one vodo ti grški popi zaznamnajo vsakemu, ki tje pride, čelo ter ga z vejico blagoslovijo. Tik arabskega ali grškega blagoslovca stoji strežnik (levit), ki ponudi blagoslovljenemu skledo, naj bi jo on sedaj z Bakšišem blagosloviti hotel. Vsaka reč ima na dve strani in razne nagibe.

Kakošne sv. čutila so naganjala prepobžno ce sarico Heleno, da je, kakor se obično po Palestini vidi, zaznamnjala mestica, kjer je bil Kristus s svojimi nazočnostjo in z dobrotami, ter je blagoslovil, tudi kraje in jih ni pozabila z lepo cerkvijo ozaljšati (1400), kjer so se v starem testamentu take zanimave več godile. V ti lepi cerkvi, ktero sta bila tudi sv. Pavel in 100 let poznej sv. Anton obiskala, sta

našla imenovan vodnjak pred preabiterijem. Sedaj je zemljišče z razvalinami tedajšnje cerkve v posestvu grških razkolnikov.

Na tem razpadenim vodnjaku se je J. Kristus, ves truden boje iz Judeje v Galilejo, vsedel; tu je bil prekrasni pogovor, kterege je g. Jezus s Samarijanko imel. Vodnjak je bil, bi se reklo, za omenjeno ženo res božja pot. Grešnica je sicer bila ali vedno je skrbela, da bi svojo dušo izveličala. Posrečilo se ji je, da se pri vodnjaku z Jezusom sreča. Sliši iz njegovih ust besede: „klor bode pil vodo, ktero mu jaz dam, ne bode žjven vekomaj, in da bode v vaskem, ki jo bode pil, postala studenec večnega življenja“ i. t. d. kar sv. evangelist Janez v svojem Evangeliju obširno i tako lepo pripoveduje.

Eden iz naše družbe je, kakor tudi drugod, vmes razvalin nekdanje cerkve nad J. vodnjakom bral besede, ktere je Kristus pred 19 stoletji onde izrekel in ki danes vedno ponavlja v sv. zakramentu, ki še vedno prosi grešnega človeka, da mu piti dá, kajti on žjeja po naših dušah.

Nikdar ne pozabim vtisov, ki se človeka na omenjenem mestu polastijo. Vse mi je še vedno živo pred mojim duhom. Zasedemo konje in hajdi naprej, kakor v nekem krogu proti izhodu Garicim, potem po planjavi Machna proti goram. Kar Machne tiče, vidiš nekoliko obdelanega polja, ki je rodovitno. Tani rasa ječmen, bob, leča; tudi turšico sejejo. Sicer pa je kmet prav malo izurjen v poljedelstvu, primitiven v svojem orodju. Ko bi v Palestini nekoliko evropskih kolonistov ne bilo, bi se prebivalci palestine od egiptovskih Fellahov (kmetov) ne razločili.

Kmet le skrjeje zanje v zemljo, za več se ne briga; zadosti mu je, da toliko izrase, kolikor potrebuje, da gladu ne vmrje. Guojiti ne znajo tam in to š zato ne, ker gnoj rabijo za ogenj, ker drv nimajo, kajti dreves ne sadijo. Danes opoldne nas zaženo,

vetaviti se tik neke vasi po imenu Sindjil, blizu poti, ki pelje v Jeruzalem. Tu se vsedemo ali bolje vlečemo pod senco oljk in figovih dreves. Ravno tu se je pred nekterimi dnevi gotilo, da je posestnik dreves, ki nas so obsenčilo, popotnika vstrelil, ker se je predrznil nekoliko sadu iz dreves potrgati. Morilec je vbežal. Iskali so ga, ali njeo ga našli. Na vprašanje našega Dragomana, reče ta: ako ga zasađijo in on ima denarje, bode zadostilo, ako Pašu obilen Bakšiš podari, ako ne, ga bodo obesili. Tako vidiš, z Bakšišem povsod prideš v tistih in še drugih deželah naprej, še vtiče se odkupiš, ako si s denarjem dobro okovan. Se-ve, tam je prav malo krsčanske pravice, zato opravljajo vse s turško.

S tako blagimi in globokimi vtisi, odpohtijemo dalje. Jahati na tako zanesljivih konjih je skorej otroško veselje. Po strmih višavah in verhuncih (Berg-riicken) in po tesnih nižavah je bilo treba sedaj se boriti ali upanje nas tolaži, da bodedmo čez malo na koncu našega dnevnega marša, kajti vže so se jela videti na lepem vrhuncu neke rodovitne gore, prav staro mestice Bejtin ali Bethel imenovano.

Betel je toliko kakor hiša Božja. To mestice je najstareje v Palestini. Abrahamov vnuk Lat po imenu, se je tu ločil od svojega ujca in kakor ti je znano, tu je Jakop bežde pred bratom Ezavom prenočil s kamnom pod glavo in je lepo prikazen imel, videdvi lestvico od tal do neba (Moz. buk. 26, 10). Tu se kaže mesto, kjer je Jerobram zlato tele molil, in nekoliko dalje vidiš, kako se je stari in trudni Elizzej na gorico Betel pomikal, da bi pravega Boga molil. Po poti na goro so ga poredni pobalini zmerjali in na enkrat sta medveda iz gojzda pridirjala ter jih raztrgala. Meni se je dopadlo videti na istem mestu učilnico skorej podobno Dornberški šoli, in v resnici je bilo to šola, ali žalibog šola krivovcev. Naj bi se tankaj lepo postopje postavilo in naj bi

po njihah po večkrat v teku enega leta. Mislimo zdaj največ na čiščenje in razno varovanje gojzdov, ki bi bilo da bi nespametno in neprevidno ravnanje gojzdom ne škodovalo. S tem pa, da se gojzdi ohranjujejo, varuje se denar, kajti le oni posestniki, ki morejo na lepe in ohranjene gojzde kazati, morejo se ob enem tudi prištevati prividnim in bogatim gospodarjem. Vse drugače pa je, kjer gospodarji neumno dovoljujejo, da se gojzdi pokončajo, bodisi to s katerim koli ravnanjem, ki je že po veljajočih gojzdnarskih postavah zabranjeno, bodisi posebno s tem, da posestniki gojzdov, sklicujejo se na prostost lastnine, dovoljujejo, da po njihovih gojzdih nevsiljeno sekira gospodarji. Takaj in najbolj tukaj se nahaja vzrok, zakaj so naši gojzdi izginiti, in vse druge naredbe, ki se v novjšem času poskušavajo, pr. prepovedovanje koz, ki so le mladim gojzdom škodljive, in niso na krajih nevarne, ki se ne dajo več pogojzdit, ne bojo več naših gojzdov nasadile!

Slednič je treba še omeniti, da gojzdi dajejo vsakteri deželi prijazno lice, in komur je krasote svoje domovine mar, ta bode v prvi vrsti stal za prid gojzdov svoje dežele. V naši goriški deželi pa so gojzdi skoraj izginiti in če bi kdo izmed naših očetov se vrnil spet na zemljo, bi v očigled stanja naših gojzdov tožil, kakor nekdanj prerok Jeremija in bi pri pogledu na našo deželo zolze točil.

## „SLOGA“.

Dne 4. t. m. pregledal in potrdil je odbor društva „Sloga“ imenik društvenikov in določil, da bo dne 22. t. m. ob 10. uri zjutro občni zbor. Še preden je predsednik „Sloga“ dne 6. t. m. razposlal društvenikom vabilnice k občnemu zboru, ki so bile ob enem tudi ustopnice v prostore slovenske deklisne šole, v katerih se je imelo vršiti t. j. o občno zborovanje, dobili so nekateri društveniki, katere dr. Gregorčičeva stranka poprej še ni vtegnila zase pridobiti, poziv, da naj se seje vdeležijo, oziroma dr. Gregorčiču pooblastila dopošljejo. Agitacija v političnih borbah, — ako smemo izvoli tev predsednika „Sloga“ k temi prištevati, — je bila in bo; sredstva pa so včasih manj hvale vredna. Tako imamo pred seboj poziv društvenikov, v katerim se pisatelj prizadeva, že kedaj pozabljeno mrženje do osebnega prijatelja g. vit. dr. J. Tonkličja na novič zbuditi in na to način njegov glas pridobiti. Res gg. nasprotniki ostali so mož beseda, da hočejo g. vit. dr. Tonkličja

se fantolini sedajnih časov kaj bolje izšolali ter naučili starost spoštovati, kakor čta božja zapoved velevala. Poti omenjenih krajev so večinoma bila gladke skrle, po katerih hoditi so se konji tresli kakor šiba. Konej smo tako nevarna pota srečno prešli. Na nam o temnem večeru blišči iz visokega stolpa (minjaret) neka svetloba, ki nam je nedvomljivo kazala, da je to oljaka gora. To nam je bilo prvo in pr. sladko pozdravljanje sv. mesta.

Na samotnim, tudi skalnatim in goratim kraju (poti) se kaže mesto, kjer sta bila Jožef in Marija, kadar sta se od velikonočnih praznikov iz Jeruzalema proti domu v Nazaret vrnila, pogrešila presveto dete Jezusa, ter se vrnila ga iskat. Našla sta ga v Jeruzalemu.

Omenjenemu kraju pravijo El Biréh kjer je nekdanj rod Benjaminov prebival.

Na neki njivi, ki je bila sè suhim kamenjem obzidana, so naši Arabci šotore postavili, kosilo skuhalo in v pričo veliko zijavcev na mizo razložili in to kosilo nam je prav hasnilo. To ti je bil samotni kraj. Naši služabniki niso besedice zinili, okoli šotorov so se mirno vlegli položivši sedla pod glave. Po noči se je slišalo le žvenkljanje zvončkov, ktere so konji in kamele okoli vratu imeli, in kar je huji, cviljenje in tulenje grozansko hijen in šakalov. — Biti ali ležati po noči pod milim nebom se v svojej krasoti človeku pokaže neizmerno podnebje z svojimi nebrojnimi cveticami, med njimi posebno po božji umetnosti načertana mlečna cesta (Milchstrasse).

Med njimi mešč, ki po svojej nestanovitnosti vendar vedno po načrtih Najvišjega zaznamuje dele časov ter se v svoji srebrni svetlobi vedno razvija, ti prešinja srce ter na zgorej povzdiguje, da misliš kako ljubezniv in dobrotljiv mora Bog biti in presveta Devica in Mati Božja, ktero obdajujejo nebrojne trume angelov in svetnikov, ki polni dobrotljivosti in milosti gledajo na nas uboge popotnike na zemlji.

(Dalje prih.)

strmoglavit, in počitnice so znali dobro izkoristiti, — vsaj se na sredstva ni treba ozirati.

Na dan volivne pred zborovanjem bilo je nekoliko besedičenja zaradi domnevaib; društvenikov, češ, da vabilnic niso prejeli. Ali dokazano je bilo procej, da jih odbor kot društvenike ni priznal. Tudi so nekateri bili nejevoljni, da so volivnice ob enem tudi ustopnice, brez katerih vhod k zboru ni bil dopuščen. Da je bila ta naredba umestna, moramo žalibog pripoznati, ker v kljub tajne seje razlegali so se živio-klici na dvorišču med preštevanjem glasovnic, že preden je bil izid izvolitve predsednika razglašen. Da bi bil vhod vsakomu prost, bi bilo pač težko zabraniti vsako neprilichnost.

Ob določeni uri odpre g. predsednik zborovanje s tem, da predstavi g. vladnega zastopnika c. kr. okrajnega komisarja Lascie a ter pozdravi navzoče društvenike v daljšem nagovoru, v katerim stvarno razloži, zakaj da ni bilo 1899 leta občnega zboru in pojasni razloge, zaradi katerih se ni sklical izvanredni občni zbor „Sloga“, katerega je zahtevala letna vloga z 35 podpisov. V tem pogovoru je najbolj opozarjal, da §. 13. društvenih pravil terja da izvanredni občni zbor mora predsednik sklicati, kadar to zahteva 30 društvenikov, ki imajo ob enem naznaniti dnevni red zahtevanega izvanrednega občnega zboru. Zgodilo se pa ni ne eno, ne drugo, — ker od 35 podpisanih 4 že poprej niso bili vpisani, od drugih 31 ostalo je stalnih samo 17 društvenikov; — vloga pa o dnevaem redu nič ne omeni. — Na to povabi g. predsednik g. denarničarja, da naj poroča o društvenim gospodarstvu od zadnjega občnega zboru do danes.

Poročilo g. denarničarja, deželnega računarja Jegliča, kaže v kljub majhnemu številu društvenikov in v kljub temu, da društveniki večinoma niso redno vplačevali letnin, preostanek nad 200 gl. v gotovini. Na poziv g. predsednika, ima li kedo kaj ugovarjati proti poročilu g. denarničarja, oglasi se č. g. B. Grča, župnik v Čepovanu, ki sicer z mirno besedo ali toliko bolj zbadljivo očita odboru oziroma vit. dr. Tonkličju nedostanost, da se podaja račun za dve leti skupno, mesto za vsako posebej, da bi moral biti poračun ravno tako točen za vsako leto in da bi bil moral odbor društvu odvzeti breme za vzdrževanje otroškega vrta in deklisne šole s tem, da bi bil postavnim potom prisilil mesto, da vzdržuje ta dva zavoda. Gosp. predsedniku pač res ni bilo težko te ugovore ovreči. Posebno glede tretje točke bi ne bili nikdar mislili, da gg. ki so g. župniku ugovor poverili, več ne pomojno osode društva „Edinosti“, ki se je potegovala v zahtevanem zmislu za osnovo slovenske šole v Trstu za slovenske otroke.

Vriva se nam tu še misel, kako je li mogoče, da nijeden društvenikov ni imel besede priznanja odboru, da ne rečem predsedniku, ki je, brez da bi vpisani društveniki plačevali redno letnine, z 200 gl. za 1888 in za 1889, z 300 gl. državne podpore, torej 500 gl. za dve leti, vzdrževal deklisno šolo in otroški vrt; stroški znašajo samo plače učiteljicami 1100 gl. na leto in sicer: vrtnarici 300 gl. I. učiteljici 450 gl. II. učiteljici 350 gl. Omeniti nam je pa še, da se plačuje najemščine za stanovanje letnih 300 gl. služabniki letnih 60 gl. Kje pa so zneski za kurjavo, snajenje i. t. d. Mirno in koristnosno delovanje g. predsednika zdi se nam vsaj toliko vredno, kakor mesečne odborove seje, zaradi katerih se je g. dr. Al. Rojec toliko razgrel, da bi bili že zaradi prizora pred predsednikovo mizo morali obžalovati, ko bi bila seja javna. Več o tem edino iz spoštovanja do naslova „slovenski deželni poslanec“ ne zapišemo.

Kedo se bo torej čudil, da so društveniki, ki še niso pozabili, komu da se ima osnova otroškega vrta in deklisne šole zahvaliti, zapustili zbornico po razglašenju izida volitve predsednika „Sloga“. Pisec teh vrstic oddal je volilni listek pri volitvi novega odbora zaradi tega, ker se nekdo ni sramoval rabiti izraza pri ožduhu nekaterih: „das ist feig!“ t. j. ste res tako mevžasti! Po njegovem izgledu, kar so besedo slišali, ravnali so tudi drugi, ki niso bili še odšli.

## Dopisi.

Iz goriške okolice. 18 septembra. V nedeljo dne 14. septembra napetli sem se v Sovodnje k novi maši, katero je daroval č. g. Ivan Rojec. Cel teden pred naznanjalo je nabivanje zvonov in streljanje možnarjev svečanost, kako:šno so obhajali Sovodenjci zadnjikrat še le 13 julija t. l. Vas naredila je na me velik, dober vtis, kajti zunanost vasi kazala je, da Sovodenjci se veselje take slavnosti; Cerkev, trg, novomašnikova in vikarijeva hiša okinčane so v razno harvnihi zastavah. Pot od vikarijeve hše do cerkve bila je vsa okrašena z maji in tudi dva slavoloka pred vikarijevo hišo in pred novo mašnikovo hišo bila sta okusno napravljena. Vše hitro po osmi uri začelo se je ljudstvo iz vse okolice zbirati v cerkvi. Ob 9¼ zbirali so se gostje in sorodniki novomašnikovi v domači hiši, od koder so šli v spre-

vodu k g. vikariju, kjer se je bila zbrala častita duhovščina. Od tu šel je sprevod v cerkev, kjer se je vršilo vse v redu. Pridigal je veleučeni g. dr. A. Mahnič ter nam nasikal v 1¼ ure trajajočem govoru vzvišenost in čast duhovskega stanu. Cerkevna slavnost končala je ob 1¼ popoldne. Po maši zvedel sem od nekega Sovodenjca pa o sitnostih, katere je imel novomašnik. Dasi so se tega dneva veselili skoraj vsi Sovodenjci in dasi so Sovodenjci dobri in pobožni ljudje, našla se je med njimi vendar neka ljujka, katere je nasprotovla č. gg. novomašniku in vikariju na vsi moč. V sovodenjskem gospodarstvem svetu je namreč četvorica gospodarstvenikov, ki so vikarijevi največi sovražniki. Ker je pa g. novomašnik prijatelj vikarijev, nasprotovla je tista stranka tudi novomašniku na vse načine. Tisti gospodarstveniki so tudi hoteli, da bi jih novomašnik sam poprosil ter se jim poklonil, da bi napravili kaj za novo mašo. Ker pa novomašnik ni hotel o tem nič vedeti, ker mu ni dopuščala čast in dostojnost tedaj ni občina sovodenjska dala za ozaljšanje vasi niti beliča ne. A ne dovolj tega; prišel je v arado pred novo mašo mogoče slučajno (??) žendarm ter zaplenil smodnik in možnarjev gabreke občine, ker tisti Sovodenjski gospodarstveniki niso hoteli dati možnarjev; v soboto popoldne pa je tudi obolel učitelj sovodenjski, da so morali peti pri novi maši mirenski pevci. Slučajev tedaj ni manjkalo pri novi maši. Od kod pa ozaljšanje vasi? Kor se niso hoteli sovodenjski možje ganiti, poslal je g. G. Mreule, oskrbnik visokorod. barona Bianchi-ja iz Rubij svoje delalce, da so vse okusno ozaljšali ne le z sestavami ampak tudi s cveticami. Take so se premagale nasprotne sile s pomočjo g. vikarija in visokorodnega g. barona Bianchi-ja, tako se je rešila s tujo pomočjo čast občine. (\*

\*Brali smo v nekem drugem listu, od 18. t. m., da so v Sovodnjah v eni pretečenih nočeh pomazali stanovanje č. g. vikarija. Ako je to v zvezi s prejšnjim poročilom, moramo le pomislovati. — Vred.

## Libušnje dne 22. septembra.

Ker ni hotela „Nova Sova“ sprijeti našega pojasnila na neresnični, v Gorici skovani dopis, g. Gaberšička iz „Vrana“ v 34. št. „N. S.“, ker bi vendar „Nova Sova“ ne imela biti tako pristranska, in bi imela dolžnost resnične pojasnila sprejeti v očitoti, prosimo Vas uljudno gospod urednik, da blagovolite resnici na čast ponatisniti sledeči poravek onega dopisa.

1. Ni res, da bi bil g. Gaberšič predsednik tukajšnjega kr. š. sveta, katero čast si samooblastno pripisuje v dopisu.

2. G. Andrej Fon se je v pričo več mož izrazil, brez da pi bil vprašan, da njemu ni bilo znano ne o kakih letošnji prošnji za razdelitev šole, ne o onem dopisu v „N. S.“, ker ga je g. Gaberšič brez njegovega velenja podpisal. Je li to pošteno?

3. G. Gab. mora biti ja dobro znano, da za šolo na Libušnjem nismo le Libušenci vneti, ampak tudi vsi več kakor pol ure oddaljeni Laderci. Župan in podžupan iz Ludri sta podpisala prošnjo na visoki c. k. d. ž. š. svet za obstanek šole na Libušnjem, in tudi blizu trideset Vrsenskih občinarjev se brez vprašanja oglašajo proti razdelitvi šole na Libušnjem, kjer je res središče celega vikarijata, kakor je v Drezenci, Kobarižu, Učeh in Tolminu središče imenovanih duhovnij. Pa saj se že tudi v omenjenih krajih čuje zahtevanje, da naj se razdelijo po izgledu na Libušnjem; kako bojo uarasi pa stroški? še zdaj komaj izhajamo.

Kdo je torej pa pooblastil g. Gaberšička v imenu vseh občinarjev, tako resnici v obraz bijoče dopise objavljati? Mi tudi nismo samo zaradi tega za šolo na Libušnjem, kjer nam je pri rokah, marveč pred vsem zaradi tega, ker vemo, da se otroci v 5. ali 6. dneh v šoli več nauče, kakor v 3. dneh; ali ne g. Gabr.? Posebno smo pa zaradi tega za Libušensko šolo, ker tu podučuje v šoli, krš. nauk duhoven, kar bi pri razdeljeni šoli ne mogel, ker keder pozna našo vikarijno občino, mora nam pritrčiti, da je enemu samemu duhovnu nemogoče v razdeljeni šoli le količkaj vspešno krš. nauk podučevati. Nam je pred vsem do tega, da bi bili naši otroci posebno v krščauskem nauku temeljito podučeni, ker tudi vse znanje brez verske podlage po našem mnenju ni nič.

4. Čudno je posebno pa to, da g. Gabrš. ne ve, da šteje naša vas 17 hiš a ne 12, in on kot predsednik (?) kr. š. sveta bi moral tudi vedeti, da ne običuje le 10 naših otrok šole; letos jih je celo 22. Tudi pravi „N. S.“ v 36 št., da je vas Smast le 10 minut od vasi Libušnje oddaljena; nato odgovorimo samo to: no! burja je hitra.

A. ker se g. Gaberšič ne straši priti v javnost s takim neresničami lahko sodimo, kakošne so bile njegove prošnje na veselavnju c. k. okr. š. svet!

Še pride čas, ko bodo vsi občinarji razdeljeno šolo kot škodljivo spoznali, in si prejšnje želeli. Da pa g. Gaberšič ne bi somničil družini oseb zaradi tega dopisa, pristavljamo, da so ga kakor ono pojasnilo, ki ga „N. S.“ ni hotela vsprejeti, sestavili in pisali v imenn več somišljenikov kmetje in Libušenj.

**Iz Dornberga dne 22. sept.** V vinskih krajih je povoljna trgatve najprijetnejše opravilo. Na trgatve je vinogradnik dan za dnevom mislil, trgatve se vže naprej veselil. Od dobre trgatve je vse pričakoval, na njo je svoje upe zidal. Z moštom in vinom hotel je vse poravnati in poplačati: davke, obresti, dolgove. Z zneskom vinskega pridelka namerava si nakupiti potrebne obleke in živeža.

Žalibog letos se nam kaže le pičla množina grozdja, a blago je lepo, čedno in zdravo. Da bi naši vinorejci vsaj kar so pridelali, pravilno pospravili!

Nahajajo se pa — da bi tako ne — še vedno tje in sem stari nedostaki o času trgatve toliko glede spravljaja grozdja kotikor gleda kletarskih opravil. Zarad tega hočem v svarilo nekatere naštetiti.

1. Preden kmet žanje ali kosi o pravem času, videli ga bodete na polju, da pridno pregleduje in opazuje, je li žito popolnoma dozorelo, je li trava dorasla; — le pri trgatvi nekateri vinorejci to glavno pravilo še vedno zamerjajo. Keder se v cerkvi god sv. Mihaela oznanj, je nekaterim ob enem naznanjen tudi čas trgatve, — in grozdje — hoče ali noče, — mora biti zrelo. Akoravno nisem prerok, vendar že danes lahko trdim, da bo tudi k letu, ako nam Bog kaj grozdja da, za nekatere čas trgatve o sv. Mihaelu, če tudi tega ne določi starešinštveni sklep.

2. Moder, priden kmet, ko pospravlja žito ali seno, pazi da se mu še svezje preveč ne nakopiči, da bi pravi okus ne zgubil ali, da bi ne dobilo slabega duha (ugreva). Le nekateri vinorejci se toga ne bujijo. Vso grozdje nakopičijo v hramu, kjer se ugreva.

3. Moder in priden kmet le za potrebo zrači svoje pridelke; sirar in molar pazita skrbno, da se jima mleko ne pokvari, le nekateri vinorejci nimajo nobene skrbi pri napravljaju mošta. Nekateri ga nič ne kuhajo, zopet drugi pa vedno menijo, da je mošt še le tačas goden za pretakanje v sode, keder se „klobuk“ potopi. Taki res niso več vredni, da klobuk na glavi nosijo. — Imeli smo toliko predavanj od visoke vlade nam poslanih učiteljev o umnem kletarstvu i. t. d., — a žalibog nekaterim je ves poduk deveta briga in držijo se kakor klešč starih razvad. K temi prištevam še eno. Menj grozdja ko imajo nekateri, bolj si nakopičijo delo, katero se odloži ne dn, n. pr. pretakanje v sode ravno na nedeljo; opravljajo pa ob času trgatve ob nedeljah takadela, ki brez najmanje škode lahko čakajo delavnika.

## Politični pregled.

### Notranje dežele.

Cesar Viljem pride dne 1. oktobra na Dunaj, kjer ga bodo slovesno sprejeli Nj. Veličanstvo in nadvojvode, zapovedujoči general, cesarski namestnik, policijski predsednik in dunajski župan. S kolodvora se odpeljeta cesarja v dvorno palačo in od tam okoli poldne v Schönbrunn. Ob treh popoldne se odpeljeta na lov. Dne 8. oktobra se povrne nemški cesar na Nemško.

Volitve volilnih mož na Nižje-Avstrijskem kažejo, da so liberalci zgubili nekdanjo neomejeno zaupanje pri volilcih, ki so v nekaterih krajih prišli že ob ves vpljiv. Kristijani vzlasti na Dunaji in oklici trpeli so že več desetletij pod težkim židovskim jarmom; združili so se, da bi se ga konečno otresli. Židovski listi zarad tega kar besnijo.

O ministrskem ukazu, v katerem se oblastvom naroča, da naj se v ljudskih šolah bolj goji nauk o avstrijski zgodovini, časniki veliko pišejo; zlasti nemško liberalni listi hočejo ta ukaz vporabiti proti Slovanom, ker razglas govori o ljudskih nenemških šolah. Posebno vpijejo ti listi proti Poljakom, Čehom in Slovencem.

Položaj o češko-nemški spravi je vedno bolj zamotan, kakor poročajo češki listi, in se bo, ker vlada hoče na vsak način spravo izvršiti, dognala — brez Čehov s pomočjo nemško-liberalnih poslancev in poslancev iz veleposestva.

Italijanski poslanci tirolski odpisali so deželnemu odboru v Inomost spomenico, v kateri zahtevajo, da se zakonitim potom razdeli Tirolsko v nemški in italijanski del, ker le na ta način mogoče je Italijanom doseči ravnopravnost v deželi.

### Vnanje države.

Nemčija. Velike vojaške vaje v Legnici so dovršene; — cesar naš se je poslovil od nemškega cesarja. Po zadnji veliki vaji sezval je

nemški cesar vse generale in vojne poveljnike k sebi in v pričo njih je nagovoril cesarja Frana Josipa. Zahvalil se je poslednjemu na prihodu in na velikem zanimanju, katero je kazal do nemških vojakov. Cesar Viljem izrekel je uverenje, da nemški vojaki neso slabši, nego so bili pod Viljemom I. in da bode spoznanje to še bolj utrdilo zvezo obeh držav. — Cesar Fran Josip je odgovoril, da je to prepričanje v polnej meri zadobil. Tudi on je osvedočen, da je moč cesarskega mu zaveznika najbolje jamstvo za moč in obstoj te zveze.

Italija, Berolinski dopisnik nekega italijanskega lista je poizvedel, da Avstrija odstopi Trident Italiji, ako jamči Italija, da zadobi Avstrija Bosno in Hercegovino v difenzivno oblast. Smešno.

Portugalija. Razpor z Anglijo portugalski vladi dela preglavice. Pogodba, katera se je sklenila z Anglijo je le Angležem na korist. Portugalci zgubili so mnogo ozemlja, katero so dozdej smatrali za svoje, kar je zbudilo veliko nevoljo na Portugalskem. Ta nevolja posebno ugaja republikancem, kateri so silno predrzni; voditelj te stranke pravi, da se je približal čas portugalski republiki.

Črna Gora. Princ Peter Karadjordjevič si mnogo prizadeva, da bi si pridobil več pristavev v Srbiji ter tako dosegel svoje namene, da bi postal srbski k. lj. Vsled tega sta se neki sprla s črnogorskim knezom Nikolo I., ker princjevi nakani nasprotujejo njegovi politiki.

Švica. Kakor poročajo listi, sklenil je zavezni svet, znova poskusiti poravnavo med konservativci in liberalci ter v ta namen pozvati zaupne može obeh strank v Tesin k skupni konferenci. — Če bodo pa zloglasni liberalni prokuculi ostali pri svojim načelu, le tedaj mirovati, ako se odpovedo konservativci vladi, sicer pa revolucije provzročati; zavezni svet ne bo z lahkoma pomiril razburjene duhove obeh strank. Ker se boje še hujših prekucij, odločil je zavezni svet pomnožiti posadko v Tesinu.

## Domače novice.

Prevzvišeni škof I. I. Strossmayer poslal nam je to-le pismo:

„Čast mi je ovien slavno uredništvo „Soče“ liepo zamočiti, da bi ovu moju zahvalnico u svoje častno glasilo uvesti izvolilo:

Mnogobrojnim mojem prijateljem i štovateljem, koji su mi se iz bratske Slovenije v moru biskupskem jubileju sa ardačnima čestitkama sjetiti izvolili a kojim se ja posebio zahvaliti ne dospjevam, izjavljujem ovien putem najtopliju mom hvalu. Bog dragi blagoslovio i vsakim dobrom nadario krasni nam bratski slovenski narod!

U Djakovu dne 19. rujna 1890.

STROSSMAYER Ij. biskup.“

Bivši predsednik „Sloge“ poslovil se je od otroškega vrta in dekliške šole z nastopnim pismom: „Slavno predsedništvo „Sloge“.

Jomaje slovo od vodstva prvega slovenskega otroškega vrta in slovenske dekliške šole v Gorici izročam priloženih 100 glđ. kot dar v podpore teh dveh narodnih zavodov.

Z odličnim spoštovanjem

V Gorici dne 25. septembra 1890.

JOSIP dr. TONKLI Ij.“

Deželni zbori. Vsled cesarskega patenta z dne 15. septembra so sklicani deželni zbori dalmatinski, gališki, gorenjo- in dolenje-avstrijski, salno graški, štajarski, koroški, kranjski, bukovinski, moravski, šlezjski, tirolski, predarelski, istorski, goriški in tržaški na 14. dan oktobra. Isti dan prične zopet svoje delovanje tudi češki deželni zbor, ki je bil odložen dne 27. maja na nedolocen čas.

O. kr. trgovinsko ministesstvo je določilo 18.000 glđ. za brzojavne naprave na Krasu, da bode mogoče zabraniti prometne prestanke vsled burje in zametov. Dotične naprave bodo v črtah Trst-Prosek-Nabrežina-Tržič-Gorica in Trst-Opčina-Sežana-Senožeče-Razdrto-Postojna. Delo pričnejo še ta mesec.

Shod slovenskih poslancev. Vsi slovenski državni in deželni poslanci se snidejo dne 2. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v dvorani ljubljanske čitalnice. Posvetovanje se bo vršilo po naslednjem programu: 1. Splošni politični položaj. 2. Pravosodje. 3. Šolstvo. 4. Politična uprava. 5. Časopisje.

Kot odborniki „Sloge“ so bili izvoljeni naslednji gospoje: Dr. Aleksij Rojec, Anton M. Obizzi, Valentin Kancler, Anton Fon, Franc Hmelak, Jožef Poljšak, Simon Gregorič, Franc Budal, Anton Klančič. — Kot namestniki pa gg.: Filip Trpin, Alojzij Strekolj, Josip Mašera, Nikolaj Kocijandič, Frano Bavčar.

Na Grad pri Mernim došlo je letos na jesensko kvatroo nedeljo dne 20. t. m. prav veliko romarjev, da se v svojih stikah priporočajo Materi Božji 7 žalosti. Obhajenih je bilo 1300 oseb.

Pomanjkanje pitne vode postalo je v mestu že tako veliko, da si ljudje morajo v pravem pomenu besede vodo kupovati. Nekateri vodnjaki so celoma suhi, pri drugih treba dolgo čakati, preden se posoda napolni; — v gnejdi pa večinoma ni mogoče z napolnjeno posodo od vodnjaka. Kruga in prepira pri vodnjaku ne manjka in mestni redarji pomilovaje gledajo od daleč vsu dir in daj. Kdor torej vodo najno potrebuje, kupiti je mora od osebe, ki zamore čakati, da pride zopet nanjo vrstva, ko sme posodo podložiti.

V Dobra-vein cepil je g. poročevalec tega prav redkega slučaja pred dvema mesecema v pop (v oko) jabolčni čivjak, ki zdaj prav krasno cvete. Priporoča ob enem prav toplo cepitev na imenovani način za časa na sposobne vrste dreven.

Silna suša je na Krasu in v Istri, povsed primanjkuje vode. Celo iz Kastavščine, kjer je največ javnih vodnjakov, hodijo s posodo v Opotijo po vodo, ker doma je nimajo še toliko ne, da bi živino napajali.

Obešenega vojaka so našli v sredo jutro dne 24. t. m. v Panovicu. Bil je menda enoleten prostovoljec 19. lovkega bataljona. Varek samomoru ni znan.

Ponarejene dvajsetice iz svinca kročijo že nekaj dni v mestu. Treba torej biti previdnem.

Nova „Soča“ nakopičila je v št. 38 v enem st. vku nastopne izrase: „zavist, ošabnost, pohlepnost, sebičnost, vohunstvo, lažljivost, obrekljivost, ovađavštvo, strahovanje, podpihovanje, krivico, vnanmirovanje, zapeljevanje oblastij in vso hudobijo“. — To je že nekaj!

## Razne vesti.

Eldorado irredente je brez dvoma Reka. Kateremu irredentovcu goré v Tratu tla pod nogami, hitro jo popiha v Reko in tu je varnejši v svojem rovanji, kakor — v Rimu! Tu se napravljajo irredentovski hujakajoči tiskopisi in vtihotapljajo v Trst in Gorico. Tako se je počenjalo v letih od 1882 do 1884. Tačas je mislila tržaška policija, da dohajajo irredentovske tiskovine iz Laškega.

Stara višja in nova nižja gimnazija v Ljubljani štejeta letos 920 dijakov. Na višji gimnaziji ima na šestih razdelkih paralelke. Nova nižja gimnazija sprejela je le Slovence; trije prvi razredi so dvojni.

Ljubljanska viša realka šteje 378 učencev.

V slovensko paralelko v Mariboru glasilo se je 84 učencev, izmed katerih jih je 70 prestalo vsprejemni izpit. To število kaže, da je slovenska paralelka res bila potrebna.

Morskega volka štiri metre dolgega ujeli so v zalivu pri Bakru. Sedemnajst ribičev prineslo ga je na Reko, kjer je ribič, ki ga je ujel, dobil določeno nagrado 100 glđ.

Visoko starost. Na Irskem je lani vmelo 195 oseb. — 79 moških in 116 žensk — spolnivših že 100 let. 95. leto je pa na Irskem lani bilo že spolnilo 662 oseb, 306 moških in 356 ženskih.

Slavnemu uredništvu „Soče“ v Gorici. Slavno uredništvo je z ozirom na § 19. tiskovnega zakona uljudno vabljeno, da sprejme v svoj cenjeni list sledečo popravo, ki se nanaša na dopis iz št. Andreža dne 14. sept. v 38. številu „Soče“.

1.) Ni res, da se dosedanji tukajšnji nadučitelj ljudstvu ni znal prikupiti.

2.) Ni res, da je tukajšnji župan ude krajnega šolskega sveta pregovoril, da bi za dosedanjega učitelja glasovali.

3.) Ni res, da je župan nekako zvičajno ujel starešinstvo, da bi tajniku nekako zaupnico podpisalo.

4.) Ni res, da je omenjeni pri posameznih starešinih moleđoval za „zaupnico.“

5.) Ni res, da je izdano spridevalo vzbudilo splošno nejevoljo med tukajšnjimi občinarji.

6.) Ni res, da je omenjeni dopis pisal kater tukajšnjih občinarjev v imenu družih.

OD OBČINSKEGA STAREŠ. V ŠT. ANDREŽI  
dne 23. septembra 1890

## Javna zahvala.

Niže podpisani se javno zahvaljajem c. k. priv. zavarovalnemu društvu Avstrijskemu Feniks-u iz Dunaja, ker mi je škodo povzročeno po požaru dne 17. avgusta t. l. toje na poslopji, premakljini in živini vestno odškodoval, posebno pa glavnemu gorškemu zastopu ker mi je točno in vestno izplačal.

Vertojba gor. (Bukovnik) dne 25. Septembra 1890.  
TUREL JOŽEF.

Vidilo in potrjuje Županstvo Vertojbansko dne 25. Septembra 1890.

Župan  
JOŽEF NEMEC.

**Schwarze Seidenstoffe**  
von 60 kr. bis fl. 11.65 p. Meter  
— glatt und gemustert (ca. 150 versch. Qual.) — versendet roben und stückweise porto- und collfrei das Fabrik-Depot G. Heeneberg (K. u. K. Hofhof), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Podpisani si dovoljuje naznanjati, da on prodaja sledeče reči v svoji zalogi, namenjeni edino le za Gorico in okolico: portlandski cement znane fabrike Egger et Luthi v Kufsteinu, — hidravlično apno najboljšje vrste in oboje zagotovljene rabljivosti za vsako tehnično delo.

Dobiva se pri podpisaneu tudi vinski cvet najboljšje vrste, tanin, glicerini, malvin cvet brez lušni, in drugi pridevki nespremenjeni za rabo pri zboljševanju vin.

Ima tudi bogato zalogo barv zmlatih na olje in suhih, firnisov in copičev za vsakovratno rabo.

Ima petnajst vrst papirja za prevlečevanje sten, kakor bi bile lesene, najnovejše iznajdba, s katero je to delo prav lahkotudi nevestem osebam.

Prodaja se vselej blago le pristno in po najnižih cenah.

Velespoštovanjem  
ANTON MAZZOLI.



Največja zaloga  
ŠIVALNIH STROJEV  
JAN. JAX.

Ljubljana.

Na mesečne obroke po  
4 do 5 gl.

ŠESTLETNO JAMSTVO.

Pouk brezplačno.

ZASTOPNIK v Gorici je mehanik Ignacij Sainig, Nunska ulica 14.

## PRODAJA PAPIRJA

**Tiskarna Pallich**  
v Gorici — Travnik 6.

Prodajam po najnižji ceni vse, kar je potreba za pisanje in šolsko rabo. Tiskam knjige in drugo. Imam v zalogi tiskovine za občinske vrade, šolske, molitvene knjige, liste ilustrirane in za modo, slovstvena dela vseh strok.

Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno in najcenejše.

Nadejajo se mnogih naročil se priporočam z odličnim spoštovanjem

Se priporočam dalje svojo največjo in najcenejšo zalogo vseh šolskih knjig in pisne priprave za mestne in ljudske šole.

J. Pallich.



Vozilni listi

**AMERIKO**

Kralj. belgijski poštni parnik društva  
„Red Star Linie“ iz Antwerpen-a  
naravnost v

**New York & Philadelphia**

priznan od visoke c. k. avstrij. vlade.

Pojasnila daje:

priznana zastopstvo

Ludwig Wielich

in Wien, V, Weyringergasse 17

ali

Josef Strasser

Speditionsbür. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in Innsbruck.

Izdaten, stalen, postransk  
dohodek si lahko prislužijo sposobne in zanesljive osebe (doluženim žendarmom se daje prednost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se:

„G. S. 1890,“ Graz postlagernd.

## VINSKE IN SADNE STISKALNICE

najnovejše sestave prav pripravne in za 20% b. l. močne kot druge.

NA DERŽAVNI SADNI RAZSTAVI NA DUNAJU



meseca oktobra 1888 kot najboljšje spoznane in s Pervim darilom obdarovane.

MLINE za grozdje in sadje

izgotovljajo in prodajajo

Ph. Mayfahrt et Co.

Fabriken landwirthschaftlicher u. Weinbau-Maschinen-Eisengiesserei und Dampfhammerwerk

Dunaj II, Frankfurt a. M. u. Berlin N.

KATALOGI in usako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

— Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo. —

Odlikovanje z svetovnih razstav:  
v Londonu 1862, Parizu 1867, na Dunaji 1873  
in spet v Parizu 1. 1878.



Prodaja klavirjev s plačilom na obroke.

Klavirji za koncerte in za dom, kakor tudi pianini iz slavno znane firme: Gottfried Cramer, Wilh. Mayer na Dunaji prodajajo se po 380 gl., 400 gl., 450 gl., 500 gl., 550 gl., 600 gl. in 650 gl.

Klavirji drugih firm po 280-350 gl.; pianini drugih firm od 350-600 gl.

Dobijo se vedno v

A. Thierfelder-jevi

prodsjalnici in posojilnici klavirjev na Dunaji, VII Burggasse 71.

Posilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

**Theodor Slabanja**

obezar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

priporoča se vljudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in o'odja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebrni. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja.

Posilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

**ANTON VIDRIG,**  
učitelj glasbe

priporoča se, da se pri njem oglasi, kdor se hoče učiti svirati na

GOSLI ali na FLAVT.

Stanuje na Placuti h. št. 28.

## Coppag & Skert

Glavna Zaloga

Semeniške ulice 12.

obče poznata trgovina knjig, umetnin, muzikalij in papirja

Podružnica

Na Travniku 14.

v Gorici.

Priporoča slavnemu občinstvu svojo pomnoženo zalogo uradnega, listonega, tiskarskega in zavojnega papirja.

Največa zbirka vradnih, šolskih, risalnih in slikarskih potrebščin.

Mnogobrojna zbirka mašnih in molitvenih knjig.

Trgovcem in prekupcem še poseben odbitek

( TOČNA POTREŽBA )